

מהי השאלה המרכזית של הנושא?

סדנת מורים

אחת הבעיות המרכזיות בהוראת היסטוריה: היעדר זיהוי והבלטה של מוקד היסטורי מרכזי בנושאים ההיסטוריים הנלמדים בכיתה. המורים מלמדים נושא היסטורי בלי להציג שאלה מרכזית, ציר, יסוד או מוקד לימודי. ולכן, התלמידים לומדים פרטי מידע, מרכיבי האירוע או התהליך אך **המידע תלוש ולא מקושר** לציר מרכזי, למוקד אחד שהוא מהות הנושא, העניין המרכזי, הליבה. הן המורה והן התלמיד פוסחים על מהות הנושא.

הצעה לפתרון:

לזהות מוקד מהותי של הנושא ההיסטורי ולנסח שאלה מרכזית פתוחה ומהותית.

יתרונות

1. קישור וליכוד של חלקי הנושא השונים
2. ארגון מהותי ומשמעותי של החומר הלימודי
3. השאלה המרכזית מחזירה לנושא הלימוד מה שנגזל ממנו כאשר הפך להיות חלק מתחום-דעת אקדמי. היא מחזירה אותו "לחיים".
4. השאלה המרכזית תורמת לשיטתיות, לעקביות ולמיקוד בהוראה.
5. השאלה המרכזית מסייעת בארגון המכליל של המידע בתהליכי העיבוד מהזיכרון לטווח קצר לטווח ארוך.

כל מורה רשאי לבחור את המהות המרכזית של כל נושא לימודי. המהות מהווה פתח והזדמנות חינוכית כדי לפתח חשיבה היסטורית אצל הלומד לטפח את אישיותו כאדם, כבן לאום או כאזרח במדינה.

דוגמאות

הנושא ההיסטורי	השאלה המרכזית
פאודליזם	מהו המאפיין המרכזי שלו?
העליות	איזו עלייה תרמה הכי הרבה?
המהפכה הצרפתית	איזו דמות הייתה רוצים להיות?
האידיאולוגיה הנאצית	מהו העיקרון החשוב ביותר?
המהפכה התעשייתית	מהי הסיבה החשובה ביותר לקידומה?
תגובות היהודים בתקופת השואה	ברחה/ מרידה/ המתנה?
סוציאליזם	רעיון אוטופי או תכנית פעולה?
המחתרות בתקופת המנדט	לאיזו מהן הייתה מצטרפים?

תרגיל

בחרו 3 נושאים היסטוריים שונים והציעו שאלה מרכזית אחת לכל נושא.